

Overzicht van spraakmakende rechtszaken uit 2020

Kleine juridische kroniek van het muziekrecht

tekst: Bjorn Schipper illustratie: Robert Swart

Traditiegetrouw blikken we in deze eerste editie van *Muziekwereld* in de vorm van een kleine juridische kroniek van het muziekrecht terug op spraakmakende aan muziek gerelateerde rechtszaken uit het afgelopen kalenderjaar.

Het behoeft geen betoog dat 2020 een bijzonder jaar was. De wereld is sinds maart 2020 volledig in de greep van de COVID-19 pandemie. Met uitzondering van streamingoptredens en voor het publiek zeer beperkt toegankelijke concerten, is sindsdien vrijwel de gehele live entertainmentindustrie tot stilstand gekomen. Het rechtsbedrijf gaat evenwel gewoon door, met of zonder COVID-19. In 2020 waren het vooral hogere rechters die enkele voor de muzieksector interessante uitspraken deden. De selectie van deze uitspraken is op basis van dezelfde uitgangspunten als voorgaande edities gemaakt.

Beëindiging lidmaatschap Webcasting

Op 13 februari 2020 oordeelde de kantonrechter in Noord-Holland¹ langs de lijnen van het consumentenrecht dat een hobbyist-radiomaker zijn met Webcasting op afstand gesloten overeenkomst tot het verrichten van diensten in de vorm van verlening van muziekrechten voor online radiostations zonder opgave van redenen kon beëindigen. Er was geen sprake van bedrijfsmatig handelen waardoor deze hobbyist-radiomaker als een consument gezien kan worden en als zodanig een beroep kan doen op de wettelijke bescherming van het consumentenrecht. Nu Webcasting verzuimd heeft deze hobbyist-radiomaker te informeren over zijn wettelijke ontbindingsrecht, kan hij zijn overeenkomst met Webcasting binnen een met 12

maanden verlengde termijn beëindigen. De hobbyist-radiomaker hoeft de factuur van Webcasting niet te betalen.

VESTIVAL

De rechtbank in Den Haag² overweegt dat het beeldmerk VESTIVAL behoorlijk beschrijvend voor een festival is, maar dat de afwijkende beginletter ‘V’ toch een zeker onderscheidend vermogen met zich meebrengt. Het gebruik van het logo ‘Velvet Villains’ voor evenementen kan bij het publiek gevaar voor verwarring veroorzaken en maakt daarmee inbreuk op het beeldmerk VESTIVAL. Vanwege eerdere buitengerechtelijke ontbinding van de overdracht van merkrechten aan de eisende partij kan de rechter evenwel geen inbreukverbod toewijzen, maar slechts een gebod tot het afleggen van rekening en verantwoording. Die gegevens zijn nodig om een eventuele schadevergoeding vast te kunnen stellen. De op het databankrecht gebaseerde vordering tot overdracht van de Facebook-account van het evenement wordt afgewezen nu volgens de rechtbank onvoldoende onderbouwd is waarom de verzameling volgers van het Facebook-account als databank kwalificeert. Al met al een uitspraak van de bodemrechter die gedeeltelijk in lijn is met de uitkomst van een eerder kort geding³ en een executiegeschil⁴ in deze ‘familietwist’.

Auteursrechtelijke bescherming StrandstoelXXL

Terwijl het festivalseizoen van 2020 vanwege de coronapandemie reeds van de baan was, kende de kantonrechter in Rotterdam auteursrechtelijke bescherming toe aan de vormgeving van de op festivals populaire StrandstoelXXL (een ontmoetingsplek om te loungen of chillen in de vorm van een strandbank met een extreem uitgetrokken breedte). De rechter oordeelt dat de strandstoel van gedaagde te zeer lijkt op het uiterlijk van de StrandstoelXXL op grond waarvan sprake is van auteursrechtinbreuk⁵.

Evenementenverzekering met pandemiedekking

Dat het vastleggen van afspraken in e-mailverkeer belangrijk is, bewijst de uitspraak van de voorzieningenrechter in Amsterdam⁶ van 29 juni 2020 in het door ID&T aangespannen kort geding tegen een aantal verzekeraars. ID&T stelt dat zij tijdig een evenementenverzekering voor haar evenementen in 2020 had afgesloten met inbegrip van een pandemiedekking. Bij annulering van een evenement vanwege overmacht als gevolg van een pandemie zou op basis van die dekking aan ID&T uitgekeerd moeten worden. De verzekeraars weigerden pandemiedekking aan ID&T met het argument dat partijen weliswaar onderhandeld hadden over een nieuwe evenementenverzekering voor de evenementen van ID&T in 2020, maar dat hiervoor nog geen overeenkomst tot stand was gekomen. De verzekeraars

meenden dat zij de pandemiedekking alsnog uit hun eerdere verzekeringsvoorstellen mochten halen. De rechter oordeelde evenwel dat op basis van het gewisselde e-mailverkeer wel degelijk reeds een overeenkomst tot stand was gekomen, met inbegrip van de pandemiedekking. Daarmee bleek ID&T alsnog (deels) gedekt tegen de coronapandemie.

Sprookjesmuziek

Het gerechtshof in Amsterdam⁷ besliste op 14 juli 2020 dat Buma de geïncasseerde gelden uit hoofde van het gebruik van sprookjesmuziek in de pretparken de Efteling en Toverland op basis van het daadwerkelijke muziekgebruik had moeten verdelen. Door dit niet op deze manier te doen schiet Buma met haar afrekening toerekenbaar tekort in de nakoming van de exploitatieovereenkomst met de muzikant. De eerdere uitspraak van de rechtbank⁸ is hiermee vernietigd.

Lolly-opname

De Hoge Raad vernietigde op 17 juli 2020 in cassatie⁹ de eerdere uitspraak van het gerechtshof in Den Haag in de gerucht makende zaak over het gebruik¹⁰ van de Lolly-opname als achtergrondmuziek in Tel Sell-programma's. De Hoge Raad oordeelt dat het vaststellen van de billijke vergoeding voor secundaire openbaarmaking van commerciële fonogrammen exclusief aan

Sena is voorbehouden. De bevoegdheid van Sena ziet daarmee niet alleen toe op inning en verdeling van deze billijke vergoeding, maar ook de vaststelling ervan. Het Gerechtshof ging daarmee ten onrechte uit van de contractueel tussen AMP en Tel Sell overeengekomen vergoeding voor de uitzending van de Lolly-opname tijdens homeshopping programma's.

Billijke vergoeding voor Amerikanen

De Europese rechter¹¹ oordeelde op 8 september 2020 in een procedure tussen de Ierse naburige rechtenorganisaties RAAP (artiesten) en PPI (producenten) over de repartitie van billijke vergoedingen aan uitvoerende kunstenaars van buiten de Europese Economische Ruimte (EER). Volgens de Europese rechter mogen op grond van de huidige Europese wetgeving geen beper-

kingen aan nabuurrechthebbers van buiten de EER worden gesteld en kunnen ook zij aanspraak maken op een billijke vergoeding. Naar aanleiding van deze uitspraak heeft onze wetgever de Wet naburige rechten (razendsnel) aangepast op grond waarvan per 1 januari 2021 nu (bijvoorbeeld) ook Amerikaanse rechthebbers aanspraak kunnen maken op een billijke vergoeding bij Sena. Een aantal landen in Europa, waaronder Nederland, heeft inmiddels initiatief ondernomen om de materiële wederkerigheid op basis waarvan Amerikaanse rechthebbers werden uitgesloten van incasso en repartitie van de billijke vergoeding, op Europees niveau te verankeren. Dit kan tot gevolg hebben dat het effect van deze uitspraak straks weer wordt geneutraliseerd.

- ingezonden mededeling -

At source boekenonderzoek

Op 10 september 2020 veroordeelde de voorzieningenrechter in Amsterdam¹² platenlabel Sony Music NL wegens inbreuk op de naburige rechten van Left Lane, het eigen platenlabel van de artiest Mr. Prozb, bekend van zijn hitsingle *Waves*. Tussen partijen was een geschil ontstaan over de inhoud van de royaltyafrekeningen door Sony Music NL uit hoofde van de verschillende exploitatieovereenkomsten, waaronder een licentieovereenkomst voor *Waves* en een remix daarvan. Left Lane heeft deze exploitatieovereenkomsten wegens wanprestatie buitengerechtelijk ontbonden. Voor digitale exploitatie van de opnamen was tussen partijen overeengekomen dat 'at source' zou worden afgerekend. De rechter oordeelt in kort geding dat de exploitatierechten op de opnamen terugvallen

aan Left Lane en dat de voortgezette exploitatie daarvan door Sony Music NL inbreuk op de rechten van Left Lane maakt. Naar het oordeel van de rechter zijn niet alle royaltyvergoedingen verantwoord en afgerekend en is het aan Sony Music NL om daar middels een boekenonderzoek aanvullende rekening en verantwoording over af te leggen. Dit boekenonderzoek moet vanwege genoemde 'at source' afrekeninggrondslag betrekking hebben op alle onderliggende informatie over de wereldwijde exploitatie van de opnamen van Left Lane.

Atresmedia: geen billijke vergoeding voor fonogram in audiovisueel werk

De Europese rechter¹³ oordeelde op 18 november 2020 in de zaak tussen de Spaanse tv-exploitant Atresmedia

- ingezonden mededeling -

- Voor alle fluitisten: amateurs, studenten en beroepsfluitisten, docerend en uitvoerend
- 4x per jaar tijdschrift FLUIT
- Activiteiten voor fluitisten: Workshops, Masterclasses, Lezingen, Beurzen van fluiten en fluitmuziek
- Ledenkorting op cd's en NFG-activiteiten
- Nieuwe leden ontvangen een gratis NFG-cd

Informatie en aanmelden:
www.nfg-fluit.nl – info@nfg-fluit.nl

Nederlands Fluit Genootschap – Postbus 75830, 1070 AV Amsterdam

en de Spaanse naburige rechtenorganisaties AGEDI en AIE dat geen nabuurrechtelijke billijke vergoeding verschuldigd is voor het gebruik van een fonogram (geluidsopname) in een audiovisueel werk. Is een geluidsopname eenmaal in een audiovisuele productie verwerkt, dan is volgens de rechter in nabuurrechtelijke zin geen sprake (meer) van een ‘fonogram’ maar van een audiovisuele opname. De geluidsopname verliest daarmee als het ware zijn status als fonogram. Deze uitspraak heeft tot gevolg dat Sena niet (langer) gerechtigd is tot incassering van een billijke vergoeding voor deze vorm van exploitatie van geluidsopnamen.

Tomorrowland

De Europese rechter deed op 25 november 2020¹⁴ uitspraak in de zaak tussen SABAM en Weareone cs., de Belgische organisator van het dancefestival Tomorrowland. Een collectieve beheersorganisatie met een feitelijk monopolie zoals SABAM maakt geen misbruik van machtspositie door toepassing van een tarief gebaseerd op de recette van een muziekenvenement zonder aftrek van alle kosten die geen verband met de muziek houden. Daarbij mag gebruik worden gemaakt van een forfaitair tariefsysteem in schijven ter bepaling van het feitelijk gebruikte aandeel beschermd muziekrepertoire, mits er geen andere methode bestaat waarmee het muziekgebruik op een nauwkeuriger wijze kan worden geïdentificeerd en gekwantificeerd. Het is nu aan de Belgische feitenrechter om vast te stellen welke niet-muzikale kosten mogelijk van de recette van een muziekenvenement afgetrokken kunnen worden en of er muziekherkenningstechnieken beschikbaar zijn die

nauwkeuriger zijn dan het forfaitaire schijventarief van SABAM.

Werknemer moet auteursrechtgelden terugbetalen

Op 24 december 2020 deed de kantonrechter in Noord-Holland¹⁵ uitspraak in een zaak tussen muziekstudio SI Music en een werknemer die als sound engineer bij de muziekstudio werkt en daarbij in opdracht van SI Music muziekwerken maakt (en had gemaakt). De werkgever vorderde in deze procedure terugbetaling van de door de werknemer van Buma/Stemra ontvangen auteursrechtgelden, met inbegrip van de oudedagsvoorziening die via een speciale regeling van Buma/Stemra was opgebouwd. Aan de hand van de inhoud van de arbeidsovereenkomst en het werkgeversauteursrecht overweegt de kantonrechter dat alle auteursrechten op de door de werknemer gemaakte muziekwerken en daaruit voortvloeiende inkomsten rechtens aan de werkgever toekomen. De aanspraak van de werknemer op een aanvullende billijke vergoeding op grond van de reflexwerking van het auteurscontractenrecht wijst de kantonrechter af. Het werkgeversauteursrecht heeft tot gevolg dat niet de werknemer als feitelijke maker maar de werkgever als de oorspronkelijk auteursrechthebbende op de muziekwerken aan te merken is. Daarmee komt de werknemer geen beroep toe op (de reflexwerking van) het auteurscontractenrecht. De werknemer wordt veroordeeld tot terugbetaling van de reeds door hem ontvangen auteursrechtgelden en oudedagsvoorziening van Buma/Stemra.

Bjorn Schipper is advocaat en oprichter van Schipper Legal in Amsterdam.

1. Ktr. Rb. Noord-Holland, IEF 19020 (*Webcasting/X*).

2. Rb. Den Haag 4 maart 2020, IEF 19066 (*Eiser/Havensluis*).

3. Vzr. Rb. Den Haag 7 maart 2018, IEF 17545 (*Eiser/Havensluis*).

4. Vzr. Rb. Den Haag 8 juni 2018, IEF 17762 (*Eiser/Havensluis*).

5. Ktr. Rb. Rotterdam 10 april 2020, IEF 19144 (*Studio in de maak/Je Zusje*); auteur is als advocaat van Studio in de maak betrokken bij deze zaak.

6. Vzr. Rb. Amsterdam, 29 juni 2020, ECLI:NL:RBAMS:2020:3766 (*ID&T/Verzekeraars*).

7. Hof Amsterdam 14 juli 2000, IEF 19321 (*Muziekauteur/Buma*).

8. Rb. Amsterdam 21 februari 2018, IEF 17520 (*Muziekauteur/Buma*).

9. HR 17 juli 2020, IEF 19331 en AMI 2020/5, m.nt. R. van Dongen (*AMP/SENA, RTL*).

10. Gerechtshof Den Haag 12 maart 2019, IEF 18397 (*SENA, RTL/AMP*).

11. HvJEU 8 september 2020, zaak C-265/19, IEF 1947 (*RAAP-PPF*).

12. Vzr. Rb. Amsterdam 10 september 2020, IEF 19503 (*Left Lane/Sony Music NL*).

13. HvJEU 18 november 2020, zaak C-147/19, IEF 19610 (*Atresmedia*), met commentaren van Maarten Russchen, 'Muziek in audio-visuele productie is geen fonogram', IEF 19619, en Ronald Wigman, 'Dreun voor Sena', IEF 19622.

14. HvJEU 25 november 2020, zaak C-372/19 (*SABAM/Weareone cs.*).

15. Ktr. Rb. Noord-Holland 24 december 2020, IEF 19736 (*SI Music/X*).